

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Наименование на Дружеството
НАПОИТЕЛНИ СИСТЕМИ ЕАД

Дружеството е вписано в Търговския регистър и Национален регистър БУЛСТАТ
към Агенцията по вписванията с ЕИК:
831160078

Съвет на директорите през 2020 година
Кръстьо Валентинов Петков - председател
Веселка Георгиева Нинова - член
Снежина Димитрова Динева - член

Съвет на директорите от 21.04.2021 г.
Пламен Иванов Иванов - председател
Силвия Костадинова Русинова - член
Снежина Димитрова Динева - член
Петър Тодоров Тодоров - член
Пенка Петрова Димитрова - член

Изпълнителен директор
Снежина Димитрова Динева

Съставител
Наталия Спиридонова Жабленска

Юристи
Иво Богомилов Христов
Георги Илиев

Одитен комитет

Ваня Донева
Анна Карайлева
Роберт Любенов

Държава на регистрация на Дружеството
Република България

Седалище и адрес на регистрация
София 1186 Бул. “Цар Борис Трети” №136 ет.3

Клонове

Клон Черно море - гр. Варна 9000 район р-н Одесос ул. “Христо Ботев” №10
Клон Тополница - гр. Пазарджик 4400 ул. “Пловдивска” № 3
Клон Среден Дунав- гр. Плевен 5800 ул. “Дойран” №136
Клон Марица - гр. Пловдив 4000 район р-н Централен бул. “Марица” № 122
Клон Долен Дунав - гр. Русе 7012 ул. “Борисова” № 52 ет. 1
Клон Средна Тунджа- гр. Сливен 8800 ул. “Д. Пехливанов” № 10
Клон София гр. София- гр. Елин Пелин 2100 пл. “Независимост” № 18
Клон Горна Тунджа - гр. Стара Загора 6000 бул. Митрополит Методии Кусев № 2
Клон Струма-Места - гр. Дупница 2600 ул. “Св. Ив. Рилски” № 20
Клон Мизия – гр. Враца 3000 бул. „Христо Ботев“ № 178
Клон Видин – гр. Видин 3700 ул. „Цар Александър“ 13
Клон Шумен – гр. Шумен 9700 ул. “Петра” No 1
Клон Хасково - гр. Хасково 6300 бул. Георги С. Раковски No 1
Клон Бургас – гр. Бургас 8000 ул. “Фердинандова” No 3 ет. 3

Място на офис или извършване на стопанска дейност

Стопанската дейност се извършва в Централно управление и клоновете на Дружеството.

Обслужващи банки

Инвестбанк АД
ОББ АД
Юробанк България АД

Брой служители

1541 средно за годината

Предмет на дейност и основна дейност на Дружеството

Стопанисване, експлоатация, ремонт, поддържане, разширение, инвестиране, проучване, проектиране, инженерингова дейност за комплексно използване на хидромелиоративния фонд, доставка и продажба на вода за напояване и промишлено водоснабдяване, мелиоративно строителство, производство и търговия със селскостопанска продукция, дървен материал, електроенергия, риба и рибни продукти, отдаване под наем на хидротехнически съоръжения и сгради; ресторантьорство и хотелиерство, както и всички дейности, незабранени със закон. Дружеството осъществява основно две значими дейности:

- Експлоатация и поддържане на обектите за предпазване от вредното въздействие на водите, за която се осигуряват средства от Държавния бюджет съгласно пар.4, ал.6 от ПЗР на Закона за водите;
- Доставка на вода за напояване на земеделските култури чрез изпълнение на всички съпътстващи дейности, свързани с доставка на вода до поливните площи, като дейността е възмездна и се заплаща от водоползвателите.

Структура на дружеството

Напоителни системи ЕАД е структурирано в Централно управление и 14 клона в страната чрез които осъществява предмета си на дейност както следва:

- ЦУ София - бул. Цар Борис III № 136
- Напоителни системи - София клон - гр. Елин Пелин пл. Независимост № 8 с Управител Веселка Георгиева Нинова;
- Клон Мизия - гр. Враца бул. Христо Ботев № 78 с Управител Гриша Николов Босашки;
- Клон Струма-Места - гр. Дупница с Управител Марио Христов Михов;
- Среден Дунав - Клон Плевен - гр. Плевен ул. Дойран № 136 с Управител Иваницка Иванова Райчева;
- Клон Долен Дунав - гр. Русе ул. Борисова № 52 с Управител Миглена Светлинова Трифонова;
- Клон Средна Тунджа - Сливен - гр. Сливен ул. Д.Пехливанов № 10 с Управител Пламен Иванов Иванов;
- Клон Черно море - гр. Варна ул. Христо Ботев № 10 с Управител Веселин Светлинов Цонев;
- Клон Тополница - гр. Пазарджик ул. Пловдивска № 3 с Управител Сашка Стефанова Целева;
- Клон Марица - гр. Пловдив бул. Марица № 122 с Управител Петко Николаев Димов;
- Клон Горна Тунджа - Стара Загора - гр. Стара Загора бул. Митрополит Методий Кусев № 2 с Управител Филип Николаев Шукаров;
- Клон Видин - гр. Видин ул. „Цар Александър“ 13 с Управител Лилия Иванова Замфирова;
- Клон Шумен - гр. Шумен 9700 ул. "Петра" No 1 с Управител Христо Нисторов Николов;
- Клон Хасково - гр. Хасково 6300 бул. Георги С. Раковски No 1 с Управител Георги Тенчев Пеев;
- Клон Бургас - гр. Бургас 8000 ул. "Фердинандова" No 3 ет. 3 с Управител Диян Иванов Петров.

През 2012 г. с решение на едноличния собственик е извършено вливане на „Хидромелиорации - Севлиево“ ЕАД в „Напоителни системи“ ЕАД при условията на универсално правопримемство.

Структура на капитала

Напоителни системи ЕАД е еднолично акционерно дружество, регистрирано по Търговския закон със 100 % държавно участие и принципал - Министерството на земеделието, храните и горите. Дружеството е създадено чрез преобразуване на ДФ „Хидромелиоративни системи“ в еднолично акционерно дружество с наименование „Напоителни системи“ ЕАД София с решение от 08.12.1993г. на Софийски градски съд. В съответствие със Закона за търговския регистър дружеството е пререгистрирано в Търговския регистър към Агенцията по вписвания на 27.03.2008 г.

Със Заповед на Министъра на земеделието и храните РД 59-13 / 21.02.2014 г., вследствие на вливането на “Хидромелиорации-Севлиево” ЕАД, е увеличен регистрирания капитал на “Напоителни системи” ЕАД на 25 452 628 лв. разпределен на 25 452 628 поименни акции с номинал 100 лв. за акция. Увеличението е вписано на 27.04.2014 г. в Търговския регистър към Агенция по вписванията. Във връзка с това обстоятелство е актуализиран Уставът на Дружеството.

Със Заповед № РД 56-82 от 15.11.2016 г. на Министъра на земеделието и храните е извършено едновременно увеличаване и намаляване на капитала на “Напоителни системи” ЕАД. На 22.11.2016 г. това е вписано в Търговския регистър, като актуализираният размер на капитала е 25 497 281 лв., разпределен на 25 497 281 поименни акции с номинал 1,00 лв. за акция. Във връзка с това обстоятелство е актуализиран Устава на Дружеството.

Дата на финансовия отчет
31.12.2020 г.

Период на финансовия отчет- текущ период
Годината, започваща на 01.01.2020 г. и завършваща на 31.12.2020 г.

Период на сравнителната информация - предходен период
Годината, започваща на 01.01.2019 г. и завършваща на 31.12.2019 г.

Дата на одобрение за публикуване
26.05.2021 г.

Орган одобрил отчета за публикуване
Съвет на директорите чрез решение вписано в протокол от дата 26.05.2021 г.

2. ИЗЯВЛЕНИЕ ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ И ПРОМЕНИ ПРЕЗ ПЕРИОДА

Дружеството води своето текущо счетоводство и изготвя финансовите си отчети в съответствие с всички Международни стандарти за финансово отчитане (МСФО), издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (ЕС), които се състоят от: Международни стандарти за финансово отчитане, Международни счетоводни стандарти и Разяснения предоставени от Комитета за Разяснения на Международните стандарти за финансово отчитане (КРМСФО) или бившия Постоянен комитет за Разясненията (ПКР), които ефективно са в сила за 2020 г. и които са приети от Комисията на Европейските общности (Комисията).

2.1 ПРОМЕНИ В СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА, КОИТО СА В СИЛА ОТ 01.01.2020 Г.

За текущата финансова година Дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и разяснения, издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС и съответно от Международния комитет за разяснения на МСФО (КРМСФО).

Дружеството е приложило следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2020 г., но нямат съществен ефект от прилагането им върху финансовия резултат и финансовото състояние на Дружеството:

МСС 1 и МСС 8 (изменени) - Дефиниция на същественост, в сила от 1 януари 2020 г., приети от ЕС

Целта на измененията е да се използва една и съща дефиниция на същественост в рамките на Международните стандарти за финансово отчитане и Концептуалната рамка за финансово отчитане. Съгласно измененията:

- неясното представяне на съществената информация или смесване на съществена с несъществена информация има същия ефект като пропускането на важна информация или неправилното ѝ представяне. Предприятията решават коя информация е съществена в контекста на финансовия отчет като цяло; и
- „основните потребители на финансови отчети с общо предназначение“ са тези, към които са насочени финансовите отчети и включват „съществуващи и потенциални инвеститори, заемодатели и други кредитори“, които трябва да разчитат на финансовите отчети с общо предназначение за голяма част от финансовата информация, от която се нуждаят.

Изменения на референциите към Концептуална рамка за финансово отчитане в сила от 1 януари 2020 г., приети от ЕС

СМСС е издал преработена концептуална рамка, която влиза в сила незабавно. Рамката не води до промени в нито един от съществуващите счетоводни стандарти. Въпреки това, предприятията, които разчитат на концептуалната рамка при определяне на своите счетоводни политики за сделки, събития или условия на дейността си, които не са разгледани специално в конкретен счетоводен стандарт, ще могат да прилагат преработената рамка от 1 януари 2020 г. Предприятията ще трябва да преценят дали техните счетоводни политики са все още подходящи съгласно преработената концептуална рамка. Основните промени са:

- за да се постигне целта на финансовото отчитане се фокусира върху ролята на ръководството, което трябва да служи на основните потребители на отчетите
- отново се набляга на принципа на предпазливост като необходим компонент, за да се постигне неутрално представяне на информацията
- дефинира се кое е отчитащото се предприятие, като е възможно да е отделно юридическо лице или част от предприятието
- преразглеждат се определенията за актив и пасив
- при признаването на активи и пасиви се премахва условието за вероятност от входящи или изходящи потоци от икономически ползи и се допълват насоките за отписване
- дават се допълнителни насоки относно различните оценъчни бази и
- печалбата или загубата се определят като основен показател за дейността на предприятието и се препоръчва приходите и разходите от другия всеобхватен доход да бъдат рециклирани през

печалбата или загубата, когато това повишава уместността или достоверното представяне на финансовите отчети.

МСФО 3 (изменен) – Определение на стопанска дейност, в сила от 1 януари 2020 г., приет от ЕС

Измененото определение за стопанска дейност изисква придобиването да включва входящи материали и съществен процес, които в съвкупност значително да допринасят за способността за създаване на изходяща продукция. Определението на понятието „продукция“ се изменя така че да се фокусира върху стоките и услугите, предоставяни на клиентите, които генерират доход от инвестиции и други доходи. Определението изключва възвращаемостта под формата на по-ниски разходи и други икономически ползи. Измененията вероятно ще доведат до отчитане на повече придобивания, класифицирани като придобивания на активи.

Изменения на МСФО 9, МСС 39 и МСФО 7: Реформа на референтните лихвени проценти (издадена на 26 септември 2019 г.), в сила от 1 януари 2020 г., приети от ЕС

Предлаганите изменения включват елементи, отразяващи новите изисквания за оповестяване, въведени от измененията на МСФО 9, МСС 39 и МСФО 7.

Изменения на МСФО 16 намаления на наемите, свързани с Covid-19, в сила от 1 юни 2020, приет от ЕС

Промените касаят единствено лизингополучателите по договори за лизинг, които са получили отстъпка от наемната сума или не дължат наем за определен период от време в резултат на пандемията от коронавирус Covid-19. В този случай лизингополучателите може да не считат намалените наемни вноски или опростените наеми за периодите до или преди 30 юни 2021 г. като модификация на лизинговия договор, независимо дали наемните суми впоследствие са увеличени след 30 юни 2021 г.

Дружеството е приложило посочените нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2020 г., но същите нямат съществен ефект от прилагането им върху финансовия резултат и финансовото състояние на Дружеството.

2.2 Годишни подобрения и стандарти, които са в сила за следващи периоди и все още не са приети от ЕС:

Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Дружеството

Към датата на одобрение на този финансов отчет са публикувани нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2020 г., и не са били приложени от по-ранна дата от Дружеството. Не се очаква те да имат съществен ефект върху финансовите отчети на Дружеството. Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Дружеството през първия период, започващ след датата на влизането им в сила.

Промените са свързани със следните стандарти:

- Изменения в МСС 1 Представяне на финансовите отчети: Класификация на пасивите като текущи и нетекущи, в сила от 1 януари 2023 г., все още не е приет от ЕС
- Изменения в МСФО 3 Бизнескомбинации, МСС 16 Имоти, машини и съоръжения, МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи, в сила от 1 януари 2022 г., все още не са приети от ЕС
- Годишни подобрения 2018-2020 г. в сила от 1 януари 2022 г., все още не са приети от ЕС
- Изменения на МСФО 4 Застрахователни договори - отлагане на МСФО 9, в сила от 1 януари 2021 г., все още не са приети от ЕС
- Изменения на МСФО 9, МСС 39, МСФО 7, МСФО 4 и МСФО 16 Реформа на лихвените показатели - Фаза 2, в сила от 1 януари 2021 г., все още не са приети от ЕС
- МСФО 14 „Отсрочени сметки при регулирани цени“ в сила от 1 януари 2016 г., все още не е приет от ЕС
- МСФО 17 „Застрахователни договори“ в сила от 1 януари 2023 г., все още не е приет от ЕС

3. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ И ПРИЛАГАНИ СЪЩЕСТВЕНИ СЧЕТОВОДНИ ПОЛИТИКИ

3.1 ФУНКЦИОНАЛНА ВАЛУТА И ВАЛУТА НА ПРЕДСТАВЯНЕ

Настоящият финансов отчет е изготвен в български лева (BGN), която е функционалната валута на Дружеството. Цялата финансова информация представена в лева е закръглена до хиляда, освен когато е посочено друго.

3.2 ТЕКУЩИ И НЕТЕКУЩИ АКТИВИ

Актив се класифицира като текущ когато отговаря на някои от следните критерии:

- дружеството очаква да реализира актива или възнамерява да го продаде или употреби в своя нормален оперативен цикъл;
- държи актива предимно с цел търгуване;
- очаква да реализира актива в рамките на дванадесет месеца след края на отчетния период;
- или
- активът е пари или парични еквиваленти, освен ако за актива няма ограничение да бъде разменен или използван за уреждане на пасив в продължение най-малко на дванадесет месеца след края на отчетния период

Актив се класифицира като нетекущ ако не отговаря на критериите за класифициране като текущ.

3.3 ИМОТИ МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ

Активи се отчитат като Имоти, машини и съоръжения когато отговарят на критериите на МСС 16 за признаване и имат цена на придобиване равна или по-висока от 700 лв. Активите които имат цена на придобиване по-ниска от посочената се отчитат като текущи разходи за периода на придобиване в съответствие с одобрената счетоводна политика. На база индивидуална преценка за конкретен актив със стойност под 700лв. е възможно признаването му като актив от група Имоти, машини и съоръжения. Всеки имот машина и съоръжение се оценява при придобиването му по цена на придобиване, определена в съответствие с изискванията на МСС 16.

Съоръженията и оборудването са представени по преоценена стойност, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка като приета стойност към датата на преминаване по МСС.

Дружеството е приело да отчита всяка позиция на Имотите, машините и съоръженията в съответствие с МСС 16 по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и натрупана загуба от обезценка.

Последващи разходи свързани с отделен имот, машина и съоръжение се отчитат в увеличение на балансовата стойност на актива ако е спазен принципът на признаване, определен в МСС 16.

Раходите за текущото обслужване на имоти, машини и съоръжения се отчитат в печалба или загуба в момента на извършването им.

Балансовата стойност на даден имот, машина и съоръжение се отписва :

-при продажба на актива;

или

-когато не се очакват никакви други икономически изгоди от използването на актива или при освобождаване от актива;

Печалбата или загубата, възникваща от отписването на имот, машина и съоръжение, се включват в печалбата или загубата когато активът се отпише, освен ако МСФО не изисква друго при продажба и обратен лизинг. Печалбите или загубите, възникващи при отписване на имот, машина или съоръжение, се определят като разлика между нетните постъпления от продажбата, ако има такива, и балансовата стойност на актива. Те не се класифицират като приход/разход.

Когато в хода на обичайната си дейност Дружеството рутинно продава активи на имоти, машини и съоръжения, които е държало за отдаване под наем прехвърля тези активи в материалните запаси по тяхната балансова стойност когато престанат да бъдат отдавани под наем и станат държани за продажба. Постъпленията от продажбата на такива активи се признават като приходи в съответствие с МСФО 15 Приходи. МСФО 5 не се прилага когато активи държани за продажба в обичайния ход на дейността бъдат прехвърлени към материални запаси.

Имотите, машините и съоръженията се амортизират по линейния метод за периода на очаквания полезен живот.

Остатъчната стойност и полезният живот на актив се преразглеждат при приключването на всяка финансова година и ако очакванията се различават от предишните приблизителни оценки промените се отчитат като промяна в счетоводните приблизителни оценки в съответствие с МСС 8 "Счетоводни политика промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки".

Амортизацията започва от момента в който имотите, машините и съоръженията са налични в Дружеството на мястото и в състоянието необходими за експлоатацията им по начина предвиден от ръководството. Амортизацията на активи се преустановява на по-ранната от двете дати:

- датата на която са класифицирани като държани за продажба съгласно МСФО 5.

- датата на отписване на активите.

Амортизацията не се преустановява в периоди на престой или изваждане от активна употреба.

Полезен живот в години за основните групи дълготрайни материални активи се определя веднъж годишно в зависимост от начина на използване на актива и е в интервали както следва:

Група	Години
Сгради	25 г.
Язовири и язовирни стени	от 25 до 50 г.
Съоръжения и предавателни устройства	от 25 до 50 г.
Машини и оборудване	3 г. 4м.
Тежка механизация	от 5 до 10 г.
Транспортни средства	от 4 г. до 10 г.
Стопански инвентар	6г.8м.
Компютри	2 г.
Други	6 г.8м.

3.4 ОБЕЗЦЕНКА НА ИМОТИ МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ

Съгласно изискванията на МСС36 към края на отчетния период се прави преценка дали съществуват индикации, че стойността на даден актив от Имотите, машините и съоръженията е обезценена. В случай на такива индикации се изчислява възстановимата стойност на актива и се определя загубата от обезценка.

3.5 БИОЛОГИЧНИ АКТИВИ И ЗЕМЕДЕЛСКА ПРОДУКЦИЯ

Дружеството признава във финансовите си отчети биологичен актив или земеделска продукция когато :

- Дружеството контролира актива в резултат от предишни събития;
- вероятно е Дружеството да получи бъдещи икономически ползи свързани с актива; и
- справедливата стойност или себестойността на актива може да бъде надеждно определена.

Поради несъществената стойност на биологичните активи /пчелни семейства/ в отчета за финансовото състояние те се включват статия Имоти, машини съоръжения в група Други активи и в статия Материални запаси.

Биологичните активи на Дружеството включват растенията носители, които се отчитат в съответствие с МСС 16 – по цена на придобиване намалена с натрупаната амортизации и загуби от обезценка.

Последващо извършвани разходи се капитализират само в случай че водят до увеличаване на икономическата изгода от използването на съответния актив за когото са извършени. Всички останали последващи разходи се отчитат като текущи в отчета за доходите.

Биологичните активи се амортизират по линеен метод за периода на очаквания плододаваш живот.

Амортизацията започва от момента в който биологичните активи влязат в плододаваша възраст.

Средният плододаваш живот за биологичните активи е както следва:

Група	Години
Трайни насаждения плододавачи	15

Земеделската продукция се добива и продава в същия период. Поради това, както и поради несъществената им стойност, оценката им по справедлива стойност намалена с разходите по продажбата се извършва при сделките по реализацията им.

Биологична трансформация са процеси на растеж, дегенериране, производство и възстановяване, които предизвикват качествени и количествени промени в живите организми и създаването на нови активи под формата на земеделска продукция или допълнителни биологични активи от същия клас.

Незрелите биологични активи са тези, които още не подлежат на прибиране на реколта или не са в състояние да поддържат редовно прибиране на реколта.

От 2020г. е стартиран процес на зарибяване на водни площи с биологични активи с цел добиване на земеделска продукция.

Към 31.12.2020г. натрупаните разходи по този процес се представят съгласно МСС 2 на базата на историческа цена, тъй като все още процесът е на първоначален етап и не може да се направи разумна преценка за очакваните икономически ползи на тази фаза от биологичната трансформация. Поради това натрупаните разходи към 31.12.2020 г. са представени в незавършено производство и не са показани отделно на лицевата страна на отчета за финансово състояние, каквито са изискванията на МСС 41, а са представени към небιологичните активи. Също така Ръководството отчита факта, че тази дейност е по-скоро допълнителна и несъществена към края на отчетния период.

3.6 НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

Дружеството отчита разграничимите непарични активи без физическа субстанция като нематериални активи когато отговарят на определението на нематериален актив и критериите за признаване, формулирани в МСС 38.

Нематериален актив се признава ако е вероятно, че Дружеството ще получи очакваните бъдещи икономически ползи, които са свързани с актив и стойността на актива може да бъде определена надеждно.

Първоначално нематериалните активи се отчитат по цена на придобиване.

Цената на придобиване на отделно придобит нематериален актив се определя съгласно МСС 38 и включва:

- покупната цена, вносните мита и невъзстановимите данъци върху покупката, търговските отстъпки и работи се приспадат;

и

- всякакви свързани разходи за подготовката на актива за неговото очаквано използване;

Цената на придобиване на нематериален актив, придобит в замяна с непаричен актив се измерва по справедлива стойност освен ако :

- разменната дейност няма търговска същност;

или

- справедливата стойност нито на получения актив, нито на дадения актив може да бъде измерена надеждно.

Придобитият актив се измерва по този начин дори ако Дружеството не може незабавно да отпише дадения актив. Ако придобитият актив не е оценен по справедлива стойност неговата цена на придобиване се измерва по балансовата стойност на дадения актив.

Цената на придобиване на вътрешно създаден нематериален актив съгласно МСС38 е неговата себестойност, включваща сумата на разходите направени от датата на която нематериалният актив е отговорил за първи път на критериите за признаване.

Нематериалните активи се отчитат след придобиването по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и натрупани загуби от обезценка.

Дружеството оценява дали полезният живот на нематериален актив е ограничен или неограничен и ако е ограничен се определя полезният живот на актива или полезният живот на производствените или сходни единици, съставляващи този актив.

Нематериален актив се разглежда като имащ неограничен полезен живот, когато на базата на анализ на съответните фактори не съществува предвидимо ограничение за периода, през който се очаква активът да генерира нетни парични потоци за Дружеството.

Нематериалните активи с ограничен полезен живот се амортизират а нематериалните активи с неограничен полезен живот не се амортизират.

Нематериалните активи, които подлежат на амортизация се амортизират по линейния метод за срока на определения полезен живот.

Амортизацията започва, когато активът е на разположение за ползване т.е. когато той е на мястото и в състоянието, необходимо за способността му да работи по начин, очакван от ръководството. Амортизацията се прекратява на по-ранната от двете дати:

- датата на която активът е класифициран като държан за продажба (или включен в групата за освобождаване която е държана за продажба) в съответствие с МСФО 5

или

- датата на която активът е отписан.

Средният полезен живот в години за основните групи амортизируеми нематериални активи е както следва:

Група	Години
Програмни продукти	2г.
Лицензия	Условията на договора

3.7 ОБЕЗЦЕНКА НА НЕМАТЕРИАЛНИ ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ

Съгласно изискванията на МСС 36 към края на отчетния период се прави преценка дали съществуват индикации, че стойността на нематериалните дълготрайни активи е обезценена. В случай на такива индикации се изчислява възстановимата стойност на активите и се определя загубата от обезценка.

3.8 ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

Като инвестиционни имоти съгласно МСС 40 се отчитат земи и /или сгради, и/или части от сгради, които се държат по-скоро с цел получаване на приходи от наем или за увеличаване стойността на капитала или за двете. Имот, който се изгражда или разработва за бъдещо използване като инвестиционен имот също се отчита като инвестиционен имот.

Инвестиционен имот се признава като актив само когато е вероятно бъдещите икономически изгоди, приписвани му да се получат в предприятието и цената му на придобиване може да се оцени достоверно. Прехвърляния от или към инвестиционен имот се правят, само когато има промяна в използването, доказана чрез:

започване на ползване от страна на собственика - за прехвърляне от инвестиционен имот в ползван от собственика имот;

започване на разработване с цел продажба - за прехвърляне от инвестиционен имот в материални запаси; край на ползването от собственика - за прехвърляне от ползван от собственика имот в инвестиционен имот;

или

започване на оперативен лизинг към друга страна - за прехвърляне от материален запас в инвестиционен имот;

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по цена на придобиване, която включва и разходите по сделката за придобиване съгласно МСС40.

След първоначалното признаване предприятието отчита инвестиционните имоти по модела на справедливата стойност и оценява всички инвестиционни имоти по тяхната справедлива стойност. Печалбата или загубата, възникваща от промяна в справедливата стойност на инвестиционния имот, се включва в печалбата или загубата за периода, в който възниква.

Справедливата стойност на инвестиционен имот е цената, по която имотът може да бъде разменен между информирани и желаещи страни в честна сделка помежду им (параграф 5). Справедливата стойност изрично изключва приблизително определена цена, завишена или намалена от специални условия или обстоятелства като нетипично финансиране, споразумения за продажба с обратен лизинг, специални насрещни престации или концесии, предоставени от някой, свързан с продажбата. Предприятието определя справедливата стойност без каквото и да е намаление на разходите по сделката, които може да понесе във връзка с продажбата или друг вариант на освобождаване от актива. Справедливата стойност на инвестиционния имот отразява условията на пазара към датата на баланса.

Инвестиционните имоти се отписват, при освобождаване /продажба или при встъпване във финансов лизинг/ или когато трайно се извадят от употреба и от тяхното освобождаване не се очаква никаква бъдеща икономическа изгода. При определяне на датата на освобождаване за инвестиционен имот се прилагат критериите за признаване на приход от продажба на стоки или се взема под внимание съответното указание в МСФО. Стандартът за лизинг се прилага при освобождаване чрез встъпване във финансов лизинг или при продажба с обратен лизинг.

Печалбите и загубите от изваждане от употреба или освобождаване от инвестиционен имот се определят като разлика между нетните постъпления от освобождаването и балансовата сума на актива и се признават в печалбата или загубата за периода на изваждане от употреба или освобождаване, освен ако МСФО не изискват друго при продажба с обратен лизинг.

Обезценка на инвестиционни имоти

Съгласно изискванията на МСС 36 към края на отчетния период се прави преценка дали съществуват индикации, че стойността на инвестиционните имоти е обезценена. В случай на такива индикации се изчислява възстановимата стойност на инвестиционните имоти и се определя загубата от обезценка.

3.9 Активи държани за продажба

Съгласно изискванията на МСФО 5 Дружеството класифицира като активи, държани за продажба активи, включени в група за изваждане от употреба. Активите се оценяват в съответствие с изискванията на МСФО 5.

Като активи държани за продажба съгласно МСФО 5 се класифицират нетекущи активи, чиято балансова стойност ще бъде възстановена по-скоро чрез сделка за продажба отколкото чрез продължаваща употреба.

Активите държани за продажба се оценяват по по-ниската от балансовата им стойност и справедливата им стойност намалена с разходите за продажбата.

Загуба от обезценка се признава при всяко първоначално или последващо намаление на стойността на активи държани за продажба.

Печалба от последващо увеличение на справедливи стойности, намалени с разходите за продажба на активи държани за продажба се признава до размера на обезценката на съответния актив начислена преди съгласно МСС36 и МОФО5.

3.10 Финансови инструменти

Дружеството прилага МСФО 9 за отчитане на финансови активи и финансови пасиви от 1 януари 2018 г. Финансов инструмент е всеки договор, който поражда финансов актив на едно предприятие и финансов пасив или инструмент на собствения капитал на друго предприятие.

Финансов актив е всеки актив, който е представлява: парични средства, капиталов инструмент на друго предприятие, договорно право да се получат или разменят при потенциално благоприятни условия парични средства или финансови инструменти с друго предприятие, както и договор, който ще бъде уреден с инструменти на собствения капитал на Дружеството и е недериватив, при който то може или ще получи променлив брой от своите капиталови инструменти, или дериватив, който може или ще бъде уреден чрез размяна на фиксирана сума парични средства или други финансови активи срещу фиксиран брой собствени капиталови инструменти.

Финансов пасив е всеки пасив, които представлява: договорно право да се предоставят или разменят при потенциално неблагоприятни условия парични средства или финансови инструменти с друго предприятие, както и договор, който ще бъде уреден с инструменти на собствения капитал на издателя и е недериватив, при който Дружеството може или ще получи променлив брой от капиталовите инструменти на Дружеството, или дериватив, който може или ще бъде уреден по начин, различен от размяна на фиксирана сума парични средства или друг финансов актив, срещу фиксиран брой капиталови инструменти на Дружеството.

Първоначално признаване

Дружеството първоначално признава финансов актив в момента, в който стане страна по договорно споразумение и го класифицира съгласно модела си за управление на финансови активи и характеристиките на договорените парични потоци.

Оценката се извършва по следния начин:

Финансов актив	Оценка
Търговски вземания, които нямат съществен компонент на финансиране, определен в съответствие с МСФО 15	На датата на възникване по цената на сделката в съответствие с МСФО 15
Парични средства в левове	По номинална стойност
Парични средства в чуждестранна валута	По цена на придобиване

Класификация

Финансови активи, с които Дружеството оперира, включват :

Тип на актива	Дефиниции	Категории МСС 39	Категории МСФО 9	Подход на оценка
1 Краткосрочни търговски вземания	Недеривативни финансови активи с фиксирани или определяеми плащания, които не са котиран на активен пазар.	Кредити и вземания	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Опростен подход
2 Парични средства и еквиваленти	Краткосрочни, високо ликвидни инвестиции, които са лесно обръщаеми в парични суми и съдържат незначителен риск от промяна в стойността им (краткосрочни депозити и държавни ценни книжа), отчитани като пари и парични еквиваленти са с първоначален матуритет от три месеца или по-малко.	Кредити и вземания	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Стандартизиран подход
3 Други финансови, съдебни и присъдени вземания	Недеривативни финансови активи с фиксирани или определяеми плащания, които не са котиран на активен пазар.	Кредити и вземания	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Опростен подход

Нетиране на финансови активи и пасиви

Финансови активи и пасиви се нетират и нетната стойност се представя в отчета за финансово състояние тогава и само тогава, когато Дружеството има правно основание да нетира сумите и има намерение или да урежда на нетна база или да реализира актива и да уреди пасива едновременно.

Последващо оценяване

Финансовите активи се оценяват по следния начин:

Финансов актив	Последваща оценка
Търговски, съдебни и други вземания	По амортизирана стойност, равна на сумата, по която активът първоначално е бил признат, минус плащания по главницата, плюс/минус начислена амортизация по метода на ефективния лихвен процент, коригирана за всеки коректив за загуби.
Парични средства	По амортизирана стойност с използване на стандартизиран подход

Признаване на очаквани кредитни загуби

Дружеството признава коректив за очаквани кредитни загуби от финансовите активи.

Активи в обхвата на модела за обезценка

Финансовите активи, които са в обхват на изчисление на обезценката, са следните:

1. Търговски вземания

2. Съдебни и присъдени вземания

Дружеството е преценило, че вземанията от свързани лица произтичат от законови разпоредби и не следва да бъдат обезценявани.
 Поддържаните наличности на парични средства в банки не са големи или се разходват за кратък период, по тази причина ефектът от тяхната обезценка би бил несъществен и затова дружеството е приело да не се извършва.

Определяне размера на очакваните кредитни загуби

Дружеството оценява очакваните кредитни загуби на финансов инструмент по начин, който отразява:

- точната и вероятно претеглена стойност на актива, определена чрез оценка на редица възможни резултати;

- стойността на парите във времето; и

- разумна и подкрепяща се информация за минали събития, настоящи условия и прогнози за бъдещи икономически условия, която е достъпна без съществени разходи или усилия към датата на отчета.

Очакваните кредитни загуби представляват вероятно претеглена оценка на кредитните загуби (т.е. сегашната стойност на всеки недостиг на пари) за очаквания срок на финансовия инструмент. Паричен дефицит е разликата между паричните потоци, дължими на Дружеството в съответствие с договора, и паричните потоци, които Дружеството очаква да получи. Тъй като очакваните кредитни загуби отчитат размера и сроковете на плащанията, очаквана кредитна загуба се признава дори ако Дружеството очаква активът да бъде изплатен изцяло, но по-късно от срока, в който се дължи плащането.

Значително увеличение на кредитния риск

Към всяка отчетна дата Дружеството преценява дали кредитният риск по даден финансов инструмент се е увеличил значително спрямо момента на първоначалното признаване. При извършване на оценката Дружеството използва промяната в риска от неизпълнение, възникващо през очаквания живот на финансовия инструмент, вместо промяната в размера на очакваните кредитни загуби. Тази оценка се прави на база сравнение на риска от неизпълнение на финансовия инструмент към датата на отчета с риска от неизпълнение, настъпил към датата на първоначалното признаване. Информацията се идентифицира, без да са налице ненужни разходи или усилия.

Кредитният риск за даден финансов инструмент се счита за нисък, ако:

- финансовият инструмент има нисък риск от неизпълнение,

- клиентът има финансова стабилност, за да изпълни задълженията си по договор,

- неблагоприятни промени в икономическите и бизнес условия в близко бъдеще може, но не непременно, да намалат способността на клиента да изпълни договорните си задължения.

При определянето на кредитния риск за даден финансов инструмент Дружеството следва да използва разумна и подкрепяща се прогнозна информация, ако такава е налична или не се изискват прекомерни разходи или усилия за набавянето ѝ. Дружеството може да разчита на минала информация, когато се определя дали кредитният риск се е увеличил значително след първоначалното признаване, само ако не е налице разумна информация, която е ориентирана към бъдещето (на индивидуална или на колективна база) или са необходими прекомерни разходи или усилия.

Преценката се извършва като се вземат предвид външни и вътрешни източници на информация, като:

-значителни финансови трудности на клиент или издател на финансов инструмент;

-значителни неизпълнения на договорни задължения или просрочие в плащането на главница и/или лихва;

-спиране на финансов актив от активна търговия;

- национални или местни икономически условия;

-технологични, пазарни или правни промени с неблагоприятен ефект;

-липса на споразумение за разсрочване;

-писмени становища на юристи;

-обявена процедура по ликвидация или несъстоятелност;

-случаи, при които по икономически или правни причини, свързани с финансово затруднение на длъжник, Дружеството му прави отстъпка, каквато не би обсъждал при други обстоятелства.

Когато наличната информация за определяне на сумата за обезценка е ограничена, тогава преценката се основава на исторически данни от опита на Дружеството, свързан с търговските взаимоотношения с подобни длъжници, или на друга надеждна база за преценка.

Въпреки че Дружеството оценява значителното увеличение на кредитния риск чрез количествени и качествени аспекти се счита, че кредитният риск върху даден финансов актив се е увеличил значително от първоначалното признаване, когато договорните плащания са в забава повече от 30 дни.

Възможно е Дружеството да отхвърли тази презумпция, ако разполага с разумна и подкрепяща се информация, която е налична без неоправдани разходи или усилия, която доказва, че кредитният риск не се е увеличил значително от първоначалното признаване, въпреки че договорните плащания са просрочени повече от 30 дни след изтичане на срока.

Дата за оценка на очакваните кредитни загуби

Към всяка отчетна дата Дружеството определя стойността на обезценката за всеки инструмент в размер, равен на очакваните загуби през целия живот, ако кредитният риск за този финансов инструмент се е увеличил значително от момента на първоначалното признаване.

В случай, че към отчетната дата кредитният риск върху даден финансов инструмент не се е увеличил значително спрямо момента на първоначалното признаване, обезценката за този финансов инструмент е в размер равен на очакваните 12-месечни кредитни загуби.

Инвентаризация и отписване

Инвентаризация

Инвентаризация на финансовите активи и пасиви в Дружеството се извършва най-малко веднъж годишно към най-близката дата на съставяне на годишните финансови отчети.

Инвентаризацията се извършва чрез изпращане на потвърдителни писма до контрагентите като резултатите от инвентаризацията се оформят в протоколи.

Отписване

Дружеството отписва финансов актив в следните случаи:

- договорните права върху паричните потоци от актива са изтекли; или
- дружеството прехвърля финансов актив, а прехвърлянето отговаря на условията за отписване.

При отписване на финансов актив в неговата цялост разликата между:

- балансовата стойност (измерена към датата на отписване) и
- полученото възнаграждение (включително всеки нов актив, получен без новото поемане на нов пасив) се признават в печалбата или загубата.

Ако прехвърленият актив е част от по-голям финансов актив и прехвърлената част отговаря на условията за отписване в неговата цялост, предишната балансова сума на по-големия финансов актив се разпределя между частта, която продължава да бъде признавана и частта, която е отписана, на базата на относителните справедливи стойности на тези части към датата на прехвърлянето. За тази цел запазеният обслужващ актив се третира като част, която продължава да бъде признавана. Разликата между: балансовата сума (измерена към датата на отписване), отнесена към отписаната част и полученото възнаграждение за частта, която е отписана (включително всеки нов актив, придобит минус поетия нов пасив) се признават в печалбата или загубата.

Преди да се оцени дали и до каква степен е необходимо даден актив да бъде отписан Дружеството определя дали отписването трябва да се приложи към част от финансов актив (или част от група сходни финансови активи) или върху целия финансов актив (или група от подобни финансови активи) както следва:

Отписването се прилага за част от финансов актив (или част от група сходни финансови активи) само ако частта, която е определена за отписване, отговаря на едно от следните три условия:

- частта включва само конкретно идентифицирани парични потоци от финансов актив (или група от сходни финансови активи).
- частта включва само пропорционален дял от паричните потоци от финансов актив (или от група сходни финансови активи).
- частта включва само пропорционален дял от конкретно идентифицираните парични потоци от финансов актив (или от група сходни финансови активи).

Във всички останали случаи, отписването се прилага за целия финансов актив (или към цялата групата сходни финансови активи).

Критерии за отписване

МСФО 9 изисква, че при някои обстоятелства предоговарянето или изменението на договорните парични потоци на финансов актив може да доведе до отписване на съществуващия финансов актив и впоследствие до признаването на „нов“ финансов актив.

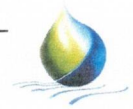
Дружеството счита, че следните качествени фактори са достатъчно значими, за да представляват значителна промяна на договорните условия, което води до отписване на финансовите активи. Дружеството е определило конкретни правила, за да прецени дали трябва да се извърши отписване. В този контекст следва да бъдат оценени критериите по-долу:

- промяна на длъжника
- промяна на валутата
- обединение на експозиции (с изключение на финансови активи от един и същи вид)
- частично отписване

В случай, че е налице поне един от горепосочените критерии, то е необходимо Дружеството да извърши отписване.

Обезценка - Модел на очакваните кредитни загуби

Общи постановки на подхода за обезценка краткосрочни търговски и други вземания и вземания от свързани лица

Дружеството винаги оценява коректив за загуби в размер, равен на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента за: търговски вземания или активи по договор, които произтичат от сделки, попадащи в обхвата на МСФО 15, и които:

- не съдържат съществен компонент на финансиране (или, когато Дружеството прилага практически целесъобразна мярка за договори със срок от една година или по-кратък) в съответствие с МСФО 15; или
- за активи по договор, които са в обхвата на МСФО 15 (активи или вземания) и съдържат съществен компонент на финансиране, Дружеството признава коректив за загуби в размер, равен на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента.

Тази счетоводна политика се прилага както за отделни търговски вземания и активи по договори, така и за всички подобни търговски вземания или активи по договор. Съгласно опростения подход не е необходимо да се извършва мониторинг за значителното увеличение на кредитния риск, ако има възникнало такова. Вместо това, от Дружеството се изисква да измерва непрекъснато очакваните кредитни загуби за целия срок на актива.

По отношение на търговските вземания Дружеството прилага опростен подход за изчисление на ОКЗ. Следователно то не проследява промените в кредитния риск, но вместо това признава провизия за загуба въз основа на ОКЗ за целия срок на инструмента към всяка отчетна дата. Дружеството е създадо матрица за провизиране, която се базира на историческия опит по отношение на кредитните загуби, коригирана с прогнозни фактори, специфични за дължниците и за икономическата среда.

Към всяка отчетна дата то определя дали дълговият инструмент се преценява като такъв с нисък кредитен риск, като използва цялата разумна и аргументирана информация, която е достъпна без извършване на излишни разходи или усилия. При тази оценка Дружеството преразглежда вътрешния кредитен рейтинг на дълговия инструмент. В допълнение Дружеството преценява дали съществува значително увеличение на кредитния риск, когато плащанията по договора са в просрочие над 30 дни.

Дружеството счита даден финансов инструмент за такъв в неизпълнение, когато договорните плащания са в просрочие в продължение на 90 дни. В определени случаи, обаче, то може да разглежда даден финансов актив като такъв в неизпълнение, когато вътрешна или външна информация предоставя индикация, че е малко вероятно Дружеството да получи пълния размер на неиздължените суми по договора, преди да се вземат под внимание каквито и да било кредитни подобрения, държани от него. Финансови активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

Матрицата на очакваните кредитни загуби включва следните стъпки:

Групиране на вземанията в портфейли :

- * напояване
- * промишлена вода
- * наеми
- * други

За всеки портфейл от търговски вземания са определени групи просрочия:

- * текущи (не просрочени – до 30 дни);
- * 31-90 дни просрочие;
- * 91-180 дни просрочие;
- * 181-365 дни просрочие
- * над 365 дни просрочие
- * несъбрани вземания

Извършване анализ на данните по опростения подход

За всяка група просрочия /портфейл/ се прави анализ за предходните две години преди последния отчетен период /напр. при изготвяне на отчета за 2020 г. се анализират данни за 2018 и 2019 г./.

Анализирант се историческите данни за възрастовата структура на нововъзникналите вземания по продажби и генерираната загуба и се определя историческия процент на загуба за всяка от двете години по портфейли и групи просрочия.

Изчислените показатели се осредняват.

Изчислените показатели не се коригират с прогнозни макроикономически показатели, тъй като в средносрочните прогнози на ЕК не се очакват промени, които биха довели до съществени влияния.

Прилагат се изчислените показатели за историческия процент на загуба към данните за възрастовата структура на вземанията за изследвания период.

Общи постановки на подхода за обезценка на съдебни и присъдени вземания

В рамките на контрагентските взаимоотношения възникват спорни въпроси. В случаите, за които Дружеството е предприело съдебни действия за удовлетворяване на своите вземания, същите се класифицират като съдебни вземания.

Този тип вземания се характеризират с неизпълнение – т.е. нежелание или невъзможност на клиента да уреди своето задължение. Поради тази причина, независимо от наличието на решения на съдебните органи и стартираните изпълнителни процедури, събираемостта на тези вземания и респ. очакваните бъдещи входящи парични потоци са ниски, а вероятността от неизпълнение вече е настъпила спрямо първоначалния актив, т.е. е равна на 100%.

Не се обезценяват вземания по изпълнителни дела, за които има наложени възбрани и обезпечения.

Преразглеждане на допусканията и оценка на размера на очакваните кредитни загуби

Дружеството преразглежда най-малко един път годишно всички ключови допускания, участващи в модела за определяне на очакваните кредитни загуби.

Определянето на размера на очакваните кредитни загуби се извършва най-малко веднъж годишно към най-близката дата на съставяне на годишните финансови отчети към 31 декември на всеки отчетен период.

При идентифициране на съществено влошаване във финансовото състояние на длъжника или при наличие на събития на съществени загуби, реализирани по конкретна експозиция, дружеството може да задела обезценка и на междинни дати.

3.11 Данъци за възстановяване

Данъците за възстановяване не произтичат от договорни взаимоотношения и не се класифицират в категориите финансови активи. Те включват:

- сумите на възстановими данъци върху дохода във връзка с облагаемата печалба/данъчната загуба за периода и платени суми за текущ и предходен период, превишаващи дължимите суми.
 - сумите на данъчен кредит за възстановяване и прихващане след края на отчетния период и платени суми за текущ и предходен период, превишаващи дължимите суми за други данъци.
- Текущите данъчни активи за текущия и предходни периоди се оценяват по сумата която се очаква да бъде възстановена от данъчните органи при прилагане на данъчни ставки и данъчни закони, действащи или очаквани да влязат в сила към края на отчетния период.

3.12 Материални запаси

Дружеството прилага МСС 2 за отчитане на материалните запаси:

Материални запаси са активи:

- държани за продажба в обичайния ход на стопанската дейност /стоки, продукция/;
- намиращи се в процес на производство за такава продажба /незавършено производство/;
- материални запаси, които се изразходват в производствения процес или при предоставяне на услуги /материали суровини/;

Материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността или нетната реализируема стойност.

Себестойността на материалните запаси представлява сумата от всички разходи по закупуването, преработката както и други разходи, направени във връзка с доставянето им до сегашното състояние и местоположение.

Разходите по закупуване на материални запаси включват: покупна цена, вносни мита и други невъзстановими данъци, транспортни разходи и др., които директно могат да се отнесат към придобиването на стоките, материалите и услугите. Търговските отстъпки рабати и др. подобни компоненти се приспадат при определяне на покупната стойност.

Разходите за преработка включват: преки разходи и систематично начислявани постоянни и променливи общи разходи, които се правят при преработване на материалите в готова продукция.

Променливите общи разходи се разпределят за всяка произведена единица на база на реалното използване на производствените мощности.

Постоянните общи разходи се разпределят към себестойността на продукцията на база на нормалния капацитет на производствените мощности.

Количеството общи постоянни разходи, които отговарят на разликата между нормалния капацитет и достигнатия капацитет се признават за разходи за периода в който те възникват.

Други разходи се включват в себестойността на материалните запаси само дотолкова, доколкото те са направени във връзка с довеждането на материалните запаси до настоящото им местоположение и състояние.

В ограничени случаи разходи по ползвани кредити, които са определени в МСС 23 Разходи по заеми се включват в стойността на материалните запаси.

Разходи, които не се включват в себестойността на произведената продукция и се признават като разходи за периода, в който са възникнали са:

- количества материали, труд и други производствени разходи извън нормалните граници;
- разходи за съхранение в склад;
- административни разходи;
- разходи по продажбите.

Себестойност при предоставяне на услуги

Дотолкова, доколкото при предоставянето на услуги се ползват материални запаси, то те се включват в себестойността на услугите. Себестойността се състои главно от разходи за труд и други разходи за персонала зает в предоставянето на услугата, включително служителите изпълняващи надзорна дейност, и съответната част от общите разходи за тях. Трудът и други разходи, свързани с продажбите и общия административен персонал не се включват а се признават за разходи в периода в който са възникнали. Потреблението на материални запаси се оценява по средно претеглена стойност.

Себестойността на материалните запаси може да не е възстановима в случай, че те са повредени или са цялостно или частично морално остарели или ако има спад в продажните им цени. Също така себестойността на материалните запаси може да не бъде възстановима ако приблизително определените разходи за завършване или приблизително определените разходи, които ще бъдат направени за осъществяване на продажбата са се увеличили. Материалните запаси се намаляват до нетната реализуема стойност на базата на отделни позиции. При някои обстоятелства обаче може да бъде подходящо да се групират сходни или свързани позиции.

Към всеки следващ период се прави нова оценка на нетната реализуема стойност. Когато условията, довели до снижаване на материалните запаси под тяхната себестойност вече не са налице или когато има ясно доказателство за увеличение в нетната реализуема стойност заради промяна в икономическите обстоятелства сумата на обезценката се възстановява така че новата балансова сума е по-ниската от себестойността и преразгледаната нетна реализуема стойност. Възстановяването е ограничено до сумата на първоначалната обезценка.

При продажба на материални запаси балансовата сума на тези материални запаси се признава като разход през периода през който съответният приход е признат. Сумата на всяка обезценка на материални запаси до нетната им реализуема стойност както и всички загуби от материални запаси се признават като разходи за периода на обезценката или на възникването на загубите. Сумата на евентуалното обратно възстановяване на стойността на обезценката на материалните запаси, възникнала в резултат на увеличението на нетната реализуема стойност, се признава като намаляване на сумата на признатите разходи за материални запаси през периода през който възстановяването е възникнало.

Някои материални запаси могат да бъдат отнесени по сметките на други активи като например материални запаси, които се използват като компонент на създадените от самото Дружество собствени имоти съоръжения и оборудване. Материалните запаси отнесени към друг актив се признават за разход в продължение полезния живот на актива.

3.13 СОБСТВЕН КАПИТАЛ

Собственият капитал на Дружеството се състои от:

Основен капитал включващ:

- Регистриран капитал –представен по номинална стойност съгласно съдебно решение за регистрация.

Ако Дружеството придобие повторно свои инструменти на собствения капитал тези инструменти (изкупени собствени акции) се приспадат от собствения капитал. Не се признава нито печалба нито загуба от покупката, продажбата, емитирането или обезсилването на инструменти на собствения капитал на Дружеството. Такива обратно изкупени акции могат да бъдат придобити и държани от Дружеството или от други членове на консолидираната група. Платеното или полученото възнаграждение се признава директно в собствения капитал.

При издаването или придобиването на свои инструменти на собствения капитал Дружеството прави различни разходи. Тези разходи обичайно включват регистрация и други законови такси, изплатени суми на правни, счетоводни и други професионални консултанти и др.подобни. При капиталова сделка разходите по сделката се отчитат счетоводно като намаление на собствения капитал (нето от всички свързани преференции за данък върху доходите) до степента в която са допълнителни разходи, пряко свързани с капиталова сделка, които в противен случай биха били избегнати. Разходите по капиталова сделка, която е изоставена се признават като разход.

Резерви включващи:

- Общи резерви – образувани от разпределение на печалба съгласно изискванията на Търговския закон на Република България и учредителния акт на Дружеството.
- Други резерви – образувани по решение на собствениците на капитала

Финансов резултат включващ:

- Неразпределена към края на отчетния период натрупана печалба от предходни периоди.

- Непокрита към края на отчетния период натрупана загуба от предходни периоди.
- Печалба/загуба от периода.

3.14 ТЕКУЩИ И НЕТЕКУЩИ ПАСИВИ

Определение

Финансови пасиви са всички задължения, които са:

- договорни задължения за доставяне на пари или друг финансов актив на друго предприятие;
- договорни задължения за размяна на финансови активи или финансови пасиви с друго предприятие при потенциално неблагоприятни условия;
- договори, които ще бъдат уредени или могат да бъдат уредени чрез инструменти на собствения капитал на Дружеството и са:
 - недериватив, за който Дружеството е или може да бъде задължено да предостави променлив брой инструменти на собствения капитал на Дружеството; или
 - дериватив, който ще бъде или може да бъде уреден по начин, различен от размяна на фиксирана сума парични средства или друг финансов актив за фиксиран брой инструменти на собствения капитал на Дружеството. За тази цел инструментите на собствения капитал на емитента не включват инструменти, които самите са договори за бъдещо получаване или предоставяне на инструменти на собствения капитал на Дружеството.

Класификация

Финансови пасиви са:

- задължения към доставчици и клиенти;
- получени заеми от банки, други финансови институции и други;
- издадени облигации;
- деривативи, които са задължения.
- задължения по финансов лизинг.

Получените заеми са временно привлечени средства срещу престация от български или чуждестранни банки и други финансови институции, търговски заеми и др.

Според срока им на погасяване финансовите пасиви се класифицират на дългосрочни и краткосрочни.

Първоначално признаване

Дружеството признава в отчета за финансовото състояние си финансов пасив само когато стане страна по договорни клаузи на финансовия инструмент. Първоначалното признаване става на датата на уреждане и се извършва по справедлива стойност плюс, в случай на финансови пасиви, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата разходи, директно относими към придобиването или издаването на финансовия пасив. Таксите за управление на получените заеми се разсрочват за периода на ползване на заемите чрез използване на метода на ефективния лихвен процент и се включват в амортизираната стойност на заемите.

Последващо оценяване

След първоначалното признаване Дружеството оценява финансовите пасиви по следния начин:

No	Тип	Метод на оценяване
1	Заеми и вземания	Амортизирана стойност.
2	Получените заеми в чуждестранна валута	Преоценяват се към датата на отчета по официалния курс на Българска народна банка. Представят се по амортизирана стойност. Разликата между амортизираната и номиналната стойност се представя в отделна счетоводна сметка.
3	Всички останали финансови пасиви	Амортизирана стойност с използването на метода на ефективния лихвен процент.

Инвентаризация и отписване, печалби и загуби

Инвентаризация

Инвентаризация на финансовите пасиви в Дружеството се извършва най-малко веднъж годишно към най-близката дата на съставяне на годишните финансови отчети.

Инвентаризацията се извършва чрез изпращане на потвърдителни писма до контрагентите като резултатите от инвентаризацията се оформят в протоколи.

Отписване

Дружеството отписва финансов пасив само когато:

- уреди задължението;
- изтече срокът на задължението; или
- кредиторът се откаже от правата си.

Разликата между балансовата стойност на финансовия пасив, уреден или прехвърлен на друга страна, и заплатеното за уреждането, включително пари и прехвърляне на непарични активи, се признава в печалби и загуби за периода.

Печалби и загуби

Печалба или загуба, която възниква от промяна на справедливата стойност на финансов пасив, който не е част от хеджиращо взаимоотношение, се признава по следния начин:

- печалба или загуба от финансов пасив, класифициран като отчитан по справедлива стойност в печалбата или загубата, се признава в печалбата или загубата за периода.
- за финансовите пасиви, които се отчитат по амортизирана стойност, печалбата или загубата се признава в печалбата или загубата за периода, когато финансовият актив или финансовият пасив се отписва или обезценява и чрез процеса на амортизиране.

3.15 Данъчни задължения

Текущите данъчни задължения на Дружеството не произтичат от договорни взаимоотношения и не се класифицират като финансови пасиви. Те включват:

- текущия данък върху дохода за текущия и предходни периоди се признава като пасив до степента до която не е платен.
- текущи задължения за данъци съгласно други данъчни закони.

Текущите данъчни пасиви за текущия и предходни периоди се оценяват по сумата, която се очаква да бъде платена на данъчните органи при прилагане на данъчни ставки и данъчни закони, действащи към края на отчетния период.

3.16 Безвъзмездни средства, предоставени от държавата

Безвъзмездни средства, предоставени от държавата съгласно МСС 20 са помощ от държавата /правителството държавните агенции и др. подобни органи които могат да бъдат местни национални или международни/ под формата на прехвърляне на ресурси към Дружеството в замяна на минало или бъдещо съответствие с определени условия по отношение на оперативните дейности на Дружеството. Те изключват форми на правителствена помощ, които не могат в рамките на разумното да бъдат остойностени и сделки с държавата, които не могат да бъдат разграничени от нормалните търговски сделки на Дружеството.

Безвъзмездни средства, свързани с активи, са безвъзмездни средства, предоставени от държавата, чието основно условие е, че Дружеството отговарящо, на условията за получаването им, следва да закупи създаде или по друг начин да придобие дълготрайни активи.

Безвъзмездни средства, свързани с приходи, са безвъзмездни средства, предоставени от държавата, различни от онези, свързани с активи.

Безвъзмездни средства, предоставени от държавата, се представят като приходи за бъдещи периоди, които се признават за приход систематично и рационално за срока на полезния живот на актива.

Безвъзмездни средства, предоставени от държавата, свързани с приходи се представят като приходи за бъдещи периоди, които се признават за приход в момента в който се признават разходите, за покриването на които са получени.

3.17 Задължения към персонала и провизии за дългосрочни доходи на персонала

Задължения към персонал включват задължения на Дружеството по повод на минал труд, положен от наетия персонал и съответните осигурителни вноски, които се изискват от законодателството. Съгласно изискванията на МСС 19 се включват и начислените краткосрочни доходи на персонала с произход неползвани отпуски и начислените на база на действащите ставки за осигуряване осигурителни вноски върху тези доходи.

Съгласно изискванията на МСС 19 се правят провизии за дългосрочни доходи на персонал, представени по стойност от актюерска оценка.

3.18 Провизии

Провизиите са задължения с неопределена срочност или сума.

Провизии се признават по повод на конструктивни и правни задължения, възникнали в резултат на минали събития съгласно изискванията на МСС 37.

Правно задължение е задължение което произлиза от:

- договор (според неговите изрични клаузи и по подразбиране);
- законодателство;
- или
- друго действие на закона.

Конструктивно задължение е задължение което произлиза от действията на Дружеството когато:

- на базата на установена тенденция на предходна практика, публикувани политики или достатъчно специфично текущо твърдение Дружеството е показало на други страни, че е готово да приеме определени отговорности;
- и
- като резултат Дружеството създава у другите страни определено очакване че ще изпълни тези отговорности.

Провизия се признава тогава когато:

- Дружеството има настоящо задължение (правно или конструктивно) като резултат от минали събития;
- има вероятност за погасяване на задължението да бъде необходим поток ресурси съдържащ икономически ползи;
- и
- може да бъде направена надеждна оценка на стойността на задължението.

Ако тези условия не са изпълнени провизия не се признава.

Провизиите се признават по най-добрата приблизителна оценка на ръководството на Дружеството към края на отчетния период за разходите необходими за уреждане на настоящото задължение.

Признатите суми на провизии се преразглеждат към всеки край на отчетен период и се преизчисляват с цел да се отрази най-добрата текуща оценка.

3.19 Отсрочени данъчни активи и пасиви

Отсрочените данъчни активи и пасиви се признават за временни разлики между данъчната основа на активите и пасивите и тяхната балансова стойност към края на отчетния период.

Отсрочен данъчен пасив се признава за всички дължими в бъдещи периоди суми на данъци, свързани с облагаеми временни разлики.

Отсрочен данъчен актив се признава за възстановимите в бъдещи периоди суми на данъци, свързани с приспадащи се временни разлики, пренос на неизползвани данъчни загуби и кредити до степента, до която е вероятно да съществува облагаема печалба срещу която да могат да се използват.

Към края на всеки отчетен период Дружеството преразглежда непризнатите отсрочени данъчни активи. Дружеството признава непризнатите в предходен период отсрочени данъчни активи до степента, до която се е появила вероятност бъдещата облагаема печалба да позволява възстановяването на отсрочен данъчен актив.

Балансовата стойност на отсрочените данъчни активи се преразглежда към всеки край на отчетен период. Дружеството намалява балансовата стойност на отсрочените данъчни активи до степента, до която вече не е вероятно да бъде реализирана достатъчна облагаема печалба, която да позволява да се оползотвори част или целия отсрочен данъчен актив. Всяко такова намаление се проявява обратно до степента, до която е станало вероятно да се реализира достатъчна облагаема печалба.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват по данъчните ставки, които се очаква да бъдат в сила за периода, в който активът се реализира или пасивът се уреди/погаси въз основа на данъчните ставки (и данъчни закони), действащи или очаквани да влязат в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се признават като приход или разход и се включват в печалбата или загубата за периода освен до степента, до която данъкът възниква от операция или събитие, което е признато през същия или различен период директно в собствения капитал.

3.20 Печалба или загуба за периода

Дружеството признава всички елементи на приходите и разходите през периода в печалбата или загубата, освен ако даден МСФО не изисква или разрешава друго.

Някои МСФО определят обстоятелства, при които Дружеството признава конкретни позиции извън печалбата или загубата през текущия период. Други МСФО изискват или разрешават компонентите на друг всеобхватен доход, които отговарят на дефиницията на Общите положения за приходи и разходи да бъдат изключени от печалбата или загубата.

3.21 Разходи

Дружеството отчита текущо разходите за дейността по икономически елементи и след това отнася по функционално предназначение с цел формиране размера на разходите по направления и дейности. Разходи се признават когато възникне намаление на бъдещите икономически изгоди, свързани с намаление на актив или увеличение на пасив, което може да бъде оценено надеждно. Признаването на разходи за текущия период се извършва тогава, когато се начисляват съответстващите им приходи.

Когато икономическите изгоди се очаква да възникнат през няколко отчетни периода и връзката на разходите с приходите може да бъде определена само най-общо или косвено разходите се признават на базата на процедури за систематично и рационално разпределение.

Разход се признава незабавно в отчета за доходите когато не създава бъдеща икономическа изгода или когато и до степента до която бъдещата икономическа изгода не отговаря на изискванията или престане да отговаря на изискванията за признаване на актив в баланса.

Разходите се отчитат на принципа на текущо начисляване. Оценяват се по справедливата стойност на платеното или предстоящо плащане.

3.22 ПРИЗНАВАНЕ НА ПРИХОДИ

А. Приходи по договори с клиенти

Признаване и оценка на приходите от договори с клиенти

Приходите от договори с клиенти се признават, когато контролът върху обещаните в договора стоки и/или услуги се прехвърли на клиента в размер, който отразява възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право в замяна на тези стоки или услуги.

Контролът се прехвърля на клиента, когато (или като) удовлетвори задължението за изпълнение, съгласно условията на договора, като прехвърли обещаната стока или услуга на клиента. Даден актив (стока или услуга) е прехвърлен, когато (или като) клиентът получи контрол върху този актив.

При първоначалната оценка на договорите си с клиенти Дружеството извършва преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и дали обещаните стоки и/или услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничими (сами по себе си и в контекста на договора), се отчита като едно задължение за изпълнение.

Дружеството признава приход за всяко отделно задължение за изпълнение на ниво индивидуален договор с клиент като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор. При договори със сходни характеристики приходите се признават на портфейлна база само ако групирането им в портфейл не би имало съществено различно въздействие върху финансовите отчети.

Договорите с клиенти обичайно включват едно единствено задължение за изпълнение.

Дружеството признава приходи по договори с клиенти от предоставяне на следните услуги: изпълнение на обществената услуга за защита от вредното въздействие на водите; доставка на вода за: напояване, промишлени нужди, рибарници, енергодобив, В и К дружества; отвеждане на води и други услуги.

Тези приходи се оценяват на база на възнаграждението, което дружеството очаква да има право от съответния договор с клиент. Дружеството признава приходите с течение на времето, до размера на извършената част от услугата. Например при договорите за напояване се определя броя на поливките. Приходите се признават за всяка отделна поливка. При другите договори за доставка на вода приходите се признават месечно на база обема доставена вода.

Приходите за услугата от общ икономически интерес за защита от вредното въздействие на водите се признават съгласно утвърдена с постановление на Министерския съвет Методика за определяне размера на несправедливата финансова тежест въз основа на нетните разходи, понесени от „Напоителни Системи“ ЕАД, на което със закон е възложено задължението за извършване на обществена услуга за защита от вредното въздействие на водите на територията на цялата страна. Преките разходи за услугата се признават месечно, а разпределяемите - тримесечно, след приемане на отчети от възложителя.

Договорите, свързани с приходи в "Напоителни системи" ЕАД се изпълняват в рамките на една година.

При тези сделки дружеството действа като принципал, тъй като притежава и контролира ресурсите, с които предоставя съответните услуги на съответните клиенти.

Оценяване

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор цена на сделката.

При определяне на цената на сделката Дружеството взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право в замяна на прехвърлянето на клиента на обещаните стоки или услуги, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни (например данък върху добавената стойност). Обещаното в договора с клиента възнаграждение може да включва фиксирани суми, променливи суми, или и двете.

Когато (или като) бъде удовлетворено задължение за изпълнение, Дружеството признава като приход стойността на цената на сделката (което изключва приблизителни оценки на променливото възнаграждение, съдържащо ограничения), която е отнесена към това задължение за изпълнение.

Дружеството разглежда дали в договора съществуват други обещания, които са отделни задължения за изпълнение, за които трябва да бъде разпределена част от цената на сделката.

При определяне на цената на сделката се взема предвид влиянието на променливо възнаграждение, наличието на значителни компоненти на финансиране, непаричното възнаграждение и възнаграждението, дължими на клиента (ако има такива).

Цената на сделката за изпълняваната от дружеството услуга от общ икономически интерес се формира на основание приета с Постановление на Министерския съвет Методика за определяне размера на несправедливата финансова тежест въз основа на нетните разходи, понесени от „Напоителни Системи“ ЕАД, на което със закон е възложено задължението за извършване на обществена услуга за защита от вредното въздействие на водите на територията на цялата страна.

Цените за доставка на вода за В и К оператори се определят от КЕВР.

Цените за доставка на вода за напояване се определят от Съвета на директорите на Дружеството.

Принципал или агент

Когато трета страна участва в предоставянето на стоки или услуги на клиент, Дружеството определя дали естеството на неговото обещание е задължение за изпълнение, свързано с предоставяне на конкретните стоки или услуги (принципал), или с уреждане третата страна да предостави тези стоки или услуги (агент).

Дружеството е принципал, когато контролира обещаната стока или услуга преди да я прехвърли на клиента. Въпреки това Дружеството не действа непременно като принципал, ако получава правото на собственост върху даден актив само временно, преди правото на собственост да бъде прехвърлено на клиента.

Дружеството е агент, ако задължение за изпълнение на Дружеството е да уреди предоставянето на стоките или услугите от трета страна. Когато дружество-агент, удовлетворява задължение за изпълнение, то признава приход в размер на такса или комисионна, на които очаква да има право в замяна на това, че е уредило стоките и услугите да бъдат предоставени от друга страна. Таксата или комисионната на Дружеството може да бъде нетният размер на възнаграждението, който Дружеството запазва след като заплати на другата страна възнаграждението, получено в замяна на стоките или услугите, които трябва да бъдат предоставени от тази страна.

Признаците, че Дружеството е агент, включват следните елементи:

- трета страна носи основната отговорност за изпълнението на договора;
- преди или след като стоките са били поръчани от клиента, при изпращането им или при връщане на стоката не възниква риск за материалните запаси на Дружеството;
- Дружеството не разполага с правомощия за определяне на цените на стоките или услугите на другата страна и, следователно, ползата, която дружеството може да получи от тези стоки и услуги, е ограничена;
- възнаграждението на Дружеството е под формата на комисиона;
- Дружеството не е изложено на кредитен риск за вземането от клиента в замяна на стоките или услугите на другата страна.

Дружеството е агент при префактуриране на консумативи по договори за наем.

Салда по договори

Вземането представлява правото на Дружеството да получи възнаграждение в определен размер, което е безусловно (т.е., преди плащането на възнаграждението да стане дължимо е необходимо единствено да изтече определен период от време).

Когато дружеството или клиента изпълняват задълженията си съгласно договора – това води до признаването на актив или пасив по договора. Те съответно се представят в отчета за финансовото състояние на дружеството.

Активът по договор е правото на Дружеството да получи възнаграждение в замяна на стоките или услугите, които е прехвърлило на клиента, но което не е безусловно (начисление за вземане). Ако чрез прехвърляне на стоките и/или предоставянето на услугите Дружеството изпълни задължението си преди клиента да заплати съответното възнаграждение и/или преди плащането да стане дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение (което е под условие). Признатите активи по договор се рекласифицират като търговско вземане, когато правото на възнаграждение стане безусловно. Като пасив по договор Дружеството представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнило задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение.

Активите и пасивите, произтичащи от един договор се представят нетно в отчета за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора.

За оставащите задължения за изпълнения, които имат очакван оставащ срок от една година или по-малко дружеството прилага практическа целесъобразна мярка съгласно параграф 121 от МСФО 15. Това изключение за оповестяване обхваща всички неизпълнени предварителни договори за продажба към края на отчетния период.

Активите по договори и вземанията от клиенти подлежат на преглед за обезценка в съответствие с изискванията на МСФО 9, като сумата от обезценката, възникваща от договори с клиенти се представя/оповестява отделно от други загуби за обезценка в отчета за всеобхватния доход или в пояснителните бележки към финансовия отчет.

Във връзка с първоначалното прилагане на МСФО 15 дружеството представя отчетените към 01.01.2018 г. задълженията по получени аванси, съгласно сключени предварителни договори като пасиви по договор с клиенти.

Б. Други приходи и доходи

Други приходи, включват операции, които са инцидентни спрямо основните дейности на Дружеството и са приходи или доходи, които се признават по силата на други стандарти и са извън обхвата на МСФО 15.

Приход	Подход за признаване
Нетна печалба от продажба на имоти, машини и съоръжения и нематериални активи	Печалбите или загубите, възникващи при отписването на актив от имоти, машини и съоръжения или нематериален актив в резултат на продажба, се включват в печалбата или загубата, когато активът бъде отписан. Активът се отписва в момента, в който е прехвърлен контрола върху продавания актив.
Приходи от удостоверения за поливност, съгласуване на проекти, тръжни документи и др.	Приходът се признава при извършване на услугата и когато се установи правото на Дружеството да получи плащането.
Приходи от наеми	Наемният доход от договори за оперативен лизинг се признава като доход по линейния метод за срока на лизинговия договор, освен в случаите, в които ръководството на Дружеството прецени, че друга системна база отразява по-точно времевия модел, при чието използване е намалена извлечената полза от наетия актив.
Излишъци на активи и ликвидация на активи	Приходите от излишъци на активи се признават в момента на установяване на излишъците.
Приходи от финансиране	Когато дарението (финансирането) е свързано с разходна позиция, то се признава като приход за периодите, необходими за съпоставянето му на систематична база с разходите, които то е предвидено да компенсира. Когато дарението (финансирането) е свързано с актив, то се представя като пасив и се включва в доходите през периода на полезния живот на свързания с него актив.
Приходи от застрахователни събития	Приходът се признава, когато се установи правото на Дружеството да получи плащането.
Приходи от неустойки	Приходът се признава, когато се установи правото на Дружеството да получи плащането.
Приходи от отписване на задължения	Приходите от отписване на задължения се признават, когато изтече срокът на задължението или кредиторът се откаже от правата си.

В. Финансови приходи

Финансовите приходи се включват в отчета за доходите, когато възникнат, и включват приходи от лихви по предоставени заеми и срочни депозити, приходи от дивиденди от други предприятия.

Финансовите приходи се представят отделно от финансовите разходи на лицевата страна на отчета за доходите.

Признаване на приходи от лихви

Приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху брутната балансова стойност на финансовите активи, с изключение на финансовите активи, които са кредитно обезценени (Фаза 3), за които приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху тяхната амортизирана стойност (брутната балансова стойност, коригирана с провизията за очаквани кредитни загуби).

Приходите от дивиденди се признават, когато се установи правото за тяхното получаване.

3.23 ФИНАНСОВИ РИСКОВЕ

Кредитен риск

Рискът, че страна по финансови инструменти - активи на Дружеството няма да успее да изплати задължението си и ще причини финансова загуба на Дружеството.

Ликвиден риск

Рискът, че Дружеството ще срещне трудности при изпълнението на задължения свързани с финансови пасиви.

Пазарен риск

Рискът, че справедливата стойност или бъдещите парични потоци на финансовия инструмент ще варират поради промени в пазарните цени. Пазарният риск се състои от три вида риск:

Валутен риск

Рискът, че справедливата стойност или бъдещите парични потоци на финансовия инструмент ще варират поради промени в обменните курсове.

Лихвен риск

Рискът, че справедливата стойност или бъдещите парични потоци на финансов инструмент ще варират поради промени в пазарните лихвени проценти.

Друг ценови риск

Рискът, че справедливата стойност или бъдещите парични потоци на финансовия инструмент ще варират поради промени в пазарните цени (различни от тези възникващи от лихвен риск или валутен риск) независимо от това дали тези промени са причинени от фактори специфични за отделния финансов инструмент или неговия емитент или от фактори влияещи върху всички подобни финансови инструменти търгувани на пазара.

Политиката на Дружеството за цялостно управление на рисковете е съсредоточена и има за цел да намали евентуалните неблагоприятни ефекти върху финансовия резултат. Дружеството няма приета политика за хеджиране на финансовите рискове.

3.24 ЕФЕКТИ ОТ ПРОМЕНЕТЕ В ОБМЕННИТЕ КУРСОВЕ

Функционалната валута на Дружеството е български лев.

Валутата на представяне на финансовите отчети е български лев.

Точността на числата във финансовия отчет е хиляди български лева.

Чуждестранна валута е всяка валута различна от функционалната валута на Дружеството.

Сделките в чуждестранна валута се вписват първоначално във функционална валута, като към сумата на чуждестранната валута се прилага централния курс на Българска Народна Банка (БНБ) за съответната валута към датата на сделката.

Курсовите разлики, възникващи при уреждане на парични позиции или при преизчисляване на паричните позиции на Дружеството по курсове, различни от тези при които са били преизчислени при първоначалното признаване през периода или в предходни финансови отчети, се признават като печалба или загуба за периода в който са възникнали с някои изключения съгласно МСС 21 на курсовите разлики възникващи по дадена парична позиция, която по същността си представлява част от нетна инвестиция на отчитаща се стопанска единица в чуждестранна дейност.

Когато парична позиция възниква в резултат на сделка с чуждестранна валута и има промяна в обменния курс между датата на сделката и датата на уреждането се появява курсова разлика. Когато сделката бъде уредена в рамките на същия отчетен период, през който е възникнала, цялата курсова разлика се признава през дадения период. Но когато сделката бъде уредена през следващ отчетен период курсовата разлика, призната през всеки от междинните периоди до датата на уреждането се определя от промяната на обменните курсове през всеки период.

Когато печалба или загуба от непарична позиция е отразена директно в собствения капитал всеки обменен компонент от тази печалба или загуба се признава в друг всеобхватен доход. Когато печалба или загуба от непарична позиция е отразена в печалбата или загубата всеки обменен компонент от тази печалба или загуба се признава като печалба или загуба.

Когато определени МСФО изискват някои печалби или загуби от активи да се отразяват директно в собствения капитал и когато такъв актив се оценява в чуждестранна валута МСС 21 изисква преоценената стойност да бъде преизчислена използвайки курса към датата на определяне на стойността в резултат на което се получава курсова разлика която също се признава в друг всеобхватен доход.

Дружеството прави преоценка на позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период и текущо през отчетния период.

Към 31.12.2019 г. Дружеството няма позиции в чуждестранна валута.

3.25 СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ

МСФО 13 се прилага, когато друг МСФО изисква или позволява оценяване по справедлива стойност или оповестяване на оценяването по справедлива стойност.

Справедлива стойност е цената за продажба на актив или за прехвърляне на пасив при обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценяване.

Рамката на оценяване по справедлива стойност на МСФО 13 се прилага за първоначално и последващо оценяване ако справедливата стойност се изисква или се разрешава от други МСФО.

Активи или пасиви, който се оценяват по справедлива стойност може да са някои от следните два вида: отделен актив или пасив; или

група от активи група от пасиви или група от активи и пасиви;

Дружеството оценява справедливата стойност на даден актив или пасив въз основа на евентуалните допускания на пазарните участници при определянето на цената на актив или пасив като се приема че те действат в своя максимална икономическа изгода.

При оценяването по справедлива стойност Дружеството отчита характеристиките на актива или пасива ако участниците на пазара ще ги вземат под внимание при определянето на цената на актива или пасива към датата на оценяване. Тези характеристики включват следното:

състоянието и местоположението на актива;

ограниченията, ако има такива, относно продажбата или използването на този актив;

други.

Въздействието на конкретна характеристика върху оценката се различава в зависимост от това как тази характеристика ще бъде взета предвид от пазарните участници.

Оценяването по справедлива стойност предполага, че актив или пасив се разменя в обичайна сделка между пазарни участници за продажба на актив или прехвърляне на пасив към датата на оценяване при актуалните към този момент пазарни условия.

Оценяването по справедлива стойност предполага, че сделка за продажба на актив или прехвърляне на пасив се извършва:

на основния пазар за този актив или пасив; или

при липсата на основен пазар — на най-изгодния пазар за този актив или пасив.

Ако за актив или пасив има основен пазар оценката на справедливата стойност е цената на този пазар дори ако цената на друг пазар е потенциално по-изгодна към датата на оценяване.

Справедлива стойност при първоначалното признаване

За придобит актив или поет пасив в разменна сделка цената на сделката е платената за придобиването на актива или получената за поемането на пасива. Справедливата стойност на актив или пасив е цената, получена при продажбата на актива или платена при прехвърлянето на пасива. В много случаи цената на сделката е равна на справедливата стойност. При определянето на това дали справедливата стойност при първоначалното признаване е цената на сделката Дружеството отчита фактори специфични за сделката както и за актива или пасива. Ако в друг МСФО се изисква или разрешава на Дружеството да оцени актив или пасив първоначално по справедлива стойност и ако цената на сделката се различава от справедливата стойност Дружеството признава произтичащата печалба или загуба в печалбата или загубата освен ако в този МСФО не е посочено друго.

Методи за остойностяване

В зависимост от обстоятелствата се използват подходящи методи за остойностяване, за които има достатъчно налични данни за оценяване на справедливата стойност. Даден метод за остойностяване се използва за да се прецени цената на продажба на актив или прехвърляне на пасив в рамките на обичайна